

پېڅخراوى ھيومان رايټس وەتچ چەواشەكارى بىلادەكەتەو سەبارەت بە پەوشى ئازادى پاپېرىن لە ھەريىمى كوردستان

۲۰۲۰/۱۰/۱۱

لە پېڅەوتى ۶ى ئۆكتۆبەرى ۲۰۲۰، پېڅخراوى (ھيومان رايټس وەتچ) ھەوالىكى شىكارى لەسەر داخستنى ئۆفيسەكانى كەنالى (ئېن ئارتى) لە ھەريىم بىلادەكەتەو. لە ھەوالەكەدا، پېڅخراو كە چەند تۆمەتېكى بى بنەماي خستۆتەپوو، گوايە حوكمەتى ھەريىم ئازادى پادەربېرىنى بەرزەفت كردوو. بۆ ئەم تۆمەتە، پېڅخراو كە جەختى لەو كەردۆتەو كە ئۆفيسەكانى (ئېن ئارتى) بە ناياسايى داخراو و پېشتەرھىچ. ھۆشداريەكى ياسايى بۆ نەچوو.

لەم بارەيەو، نووسينگەي پېڅخەرى پاسپاردە نۆدەولەتەكان حوكمەتى ھەريىم، بە پېويستى زانى ئەم بەياننامەي خوارەو بىلادەكەتەو.

نووسينگەي پېڅخەرى پاسپاردە نۆدەولەتەكان بەرپرسە لە ھەلسەنگاندنى پاپۆرت، لېدوان و بەياننامە نۆدەولەتەكانى پەيوەندىدار بە مافى مرؤف لە ھەريىم، ھاوكات دەسلەتتى دامازراوھىي پېدراو تا، بە راپوژر لەگەل دامودەزگا فەرميەكانى حوكمەتى ھەريىم، ھەلۆيىستى ھەريىم بە لايەنەكان بگەيەنيت. لەم سۆنگەيەو، نووسينگەكەمان راپوژرى بە وەزارەتى پۆشنىبرى و لاوانى ھەريىم و داواكارى گشتى كردوو، بەر لەوھى بەياننامەكەي پېشووتر سەبارەت بە داخستنى ئۆفيسەكانى كەنالى ناوبراو بىلادەكەتەو. ھەلۆيىستى ھەريىم دەربارەي ئەم پرسە پوونە. (ئېن ئارتى) زياد لە جارېك پېشيلكارى ياساي كردوو، و ھەر لە چوارچېوھى ياساش مامەلەي لە گەلداكراو.

پېڅخراوى ھيومان رايټس وەتچ دەيەويټ راي گشتى بە لاپېدا ببات. ئۆفيسى پېڅخەرى پاسپاردە نۆدەولەتەكان پشەستوو بە ھەلۆيىستى پوونى حوكمەتى ھەريىم و وەزارەتى پۆشنىبرى، پېشتەر ئاماژەي بە لايەنە ياساييەكانى داخستنى ئۆفيسەكانى (ئېن ئارتى) داو. كەنالى ناوبراو، لە مانگى شەشى ئەم سالەو چەندان ھۆشداريان بۆچوو، كە دەست ھەلگرن لە چەواشەكارى و بىلادەكەتەو ھەوالى بى بنەما و ھاندانى خەلكى بۆ شكاندنى پېنمايەكانى دوورى كۆمەلەيەتى لە دەمى مەترسى كۆرؤنا. ئەم ھۆشدارييانە لەلەين وەزارەتى پۆشنىبرى و داواكارى گشتيەو ئاراستەكراون و بەم بەياننامەو ھاوپېچكراون.

سەبارەت بەو دەنگۇيانەى كە گوايە داخستنى ئۇفيسەكانى كەنالەكە ناياسايى بوو، دوورن لە راستى ، بەلكو حوكمەتى ھەرئىم رېكارى پېويستى ياسايى گرتۆتەبەر. بەرپىز داواكارى گشتى، نووسراويكى ئاراستەى وەزارەتى رۆشنىبرى و لاوان كىردبوو، تىيدا داواى داخستنى كاتى مىدياى (ئېن ئارتى) كىرد. دواتر داواكارى گشتى پەناى بۇ دادگا برد بۇ يەكلاكرىدەوھى كېشەكە، و ئېستا كەيەسەكە لە دادگايە

ياساكان پوون و ئاشكران. بە گويىرەى رېنماىى ژمارە (۲)، پشتئەستوور بە ياساى ژمارە (۱۴)ى سالى ۲۰۱۰، ھەر دەزگايەكى مىدياىى لە ھاندانى گىرەشپوئىنى و بلاوكرىدەوھى دلەراوكنى و توندوتىژى تېوھىگىلېت، ئەوا وەزارەتى رۆشەنىبرى رېكارى ياسايى بەرامبەر دەگرېتەبەر. سزايەكە لە داخستنى كاتى بۇ ماوھى ۷۲ كاتژمېر دەستپېدەكات، لە كاتى دووبارەبوونەوھە داخستەكە بۇ يەك ھەفتە درېژدەكرېتەوھە، و لە ھۆشدارى سېيەمەوھە، وەزارەتى ناوبراو بۇى ھەيە مۆلەت لە كەنالى لادەر لە ياسا وەبرگرېتەوھە

وەزارەتى رۆشنىبرى و لاوان بەرپوھەرايەتى گشتى و راگەياندىن و چاپ و بلاوكرىدەوھە بەشى ياسا لە ۲۰۲۰/۶/۳ كەنالى ناوبراوى ئاگادار كىردووتەوھە كە بەردەوامىدان بەم شپوآزە لە راگەياندىن پېويستە رابگىرېت و پەچاوى بارۆدوخى ھەرئىمى كوردستان بكرېت بە پېچەوانەوھە دام و دەزگا پەيوھەندىدارەكان ناچارن رېكارى ياسايى بەرامبەر كەنالى ئاسمانى (ئېن ئارتى) بگرىنەبەر. بۇ ئەم مەبەستە لەم دوايىيەدا وەزارەتى رۆشنىبرى پالېشتى لە سكالاي داواكارى گشتى كىردووه لە دادگادا

ئېن ئارتى) بە بەردەوامى بۇ ئاقارىكى زوور خراپدا رويشتووه لە ھاندانى خەلك بۇ ياخيپوون لە (برپارەكانى وەزارەتى ناوخۆ و شكاندى قەدەغەى ھاتووچو و گومان دروستكرىدن لەسەر بوونى نەخۆشى كۆرۇنا، ھەرۇھە، كەنالى ناوبراو دوور لە ياسا و پېچەوانەى ماددەى سېيەم بەرگەى سېيەم، بە بەردەوامى لە رېنماىى رېكخستنى فرىكوئىنسى سېيەس لە ھەرئىمى كوردستان سەرپېچى كىردووه. . ((رېنماىى مۆلەتى تەلەفزيۇن و رادىو

بەپپى ياساى رۆژنامەنووسى ژمارە (35)ى سالى (2007)، لەم ياسايەدا گشت ئەرك و مافەكانى رۆژنامەنووسان و دەزگاكانى راگەياندىن ديارىكراوھە، حكوومەتى ھەرئىمى كوردستان گرنگىيەكى زۆر بە ئازادىيەكان و پاراستنى مافەكانى مروؤف دەدات لە ھەر ئاستىكدا بېت بەتايىبەتى لە بوارى رۆژنامەنووسىدا، بەلام لە ھەمان كاتدا ناكىرئ پېشەى رۆژنامەنووسى بېيتە ھۆكارىك بۇ بەزاندنى ئازادى كەسانى تر و ھۆكارىك بۇ نانەوھى پشپووى و ئازاوه و تېكدانى ئاسايشى كۆمەلەيەتى